

बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा
अधिकार अधिनियम २००९
देहविक्री करणाऱ्या महिला व तृतीयपंथी यांच्या
मुलांना शाळेमधील प्रवेश देण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: पिआरई २०१३/प्र.क्र.१२१/प्राशि-१
मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२
तारीख: २७ मे, २०१३

शासन परिपत्रक -

बालकांच्या मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम २००९ याची अंमलबजावणी दिनांक १ एप्रिल, २०१० पासून राज्यात सर्वच समाज घटकांच्या बालकांसाठी सुरू आहे. त्यासाठी राज्य शासनाने दिनांक ११ ऑक्टोबर, २०११ रोजी नियम अधिसूचित केले आहेत. या अधिनियमातील तरतूदीनुसार ६ ते १४ वयोगटातील बालकाला इयत्ता १ ते ५ या वर्गाचे मोफत व सक्तीचे शिक्षण देण्याची तरतूद आहे.

२. देहविक्री करणाऱ्या महिला आणि तृतीयपंथी यांच्या सामाजिक समावेशनाकरिता आराखडा तयार करण्यासाठी दिनांक ९ एप्रिल, २०१३ व २९ एप्रिल, २०१३ रोजी मा.मुख्य सचिवांच्या उपस्थितीत बैठक आयोजित केली होती. त्या बैठकीमध्ये देहविक्री करणाऱ्या महिलांची बालके अथवा तृतीयपंथी यांच्या कुटुंबातील बालके यांना शाळा प्रवेश देण्यास टाळाटाळ केली जात असल्याचा मुद्दा उपस्थित झाला होता. बालकांच्या मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम २००९ चे कलम ८ व ९ नुसार, ६ ते १४ वयोगटातील बालकांना शाळेत प्रवेश देवून त्यांचे इयत्ता १ ते ८ शिक्षण पूर्ण करण्याची जबाबदारी शासन व स्थानिक प्राधिकरणाची आहे.

या बाबी विचारात घेवून देहविक्री करणाऱ्या महिलांची बालके अथवा तृतीयपंथी यांच्या कुटुंबातील बालके यांना शाळा प्रवेश देण्यास टाळाटाळ होत असल्याचे आढळल्यास प्रचलित तरतूदीनुसार संबंधित बालकांना शाळेत वयानुरूप प्रवेश मिळवून देण्यासाठी योग्य ती कार्यवाही करावी. या संवर्गातील बालकांच्या वडिलांचे नाव व निवासाचा पुरावा याबाबतची माहिती उपलब्ध होत नसेल तर

सदर माहिती देण्याबाबत सक्ती न करण्याच्या सूचना सर्व शाळांना देण्यात याव्यात. या दुर्लक्षित समाज घटकांच्या प्रश्नावर कार्यरत असणाऱ्या स्वयंसेवी संस्थांकडून शाळा प्रवेशातील अडचणींबाबत संपर्क झाल्यास त्यांना देखील आवश्यक सर्व सहकार्य करावे अशा सूचना सर्व शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक)/(माध्यमिक), शिक्षण निरीक्षक व प्रशासन अधिकारी यांना देण्यात येत आहेत. महिला व बालविकास विभागाने या समाज घटकांच्या प्रश्नावर कार्यरत असणाऱ्या स्वयंसेवी संस्थांना सदर परिपत्रक निदर्शनास आणावे.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१३०५२७१६१६५८१३२१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(ना.उ.रौराळे)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव,
२. मा. मंत्री (शालेय शिक्षण),
३. मा. राज्यमंत्री (शालेय शिक्षण),
४. मा. मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक,
५. अपर मुख्य सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग,
६. सर्व प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
७. सर्व विभागीय आयुक्त,
८. संचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
९. सचिव, राज्य बाल हक्क संरक्षण आयोग, शासकीय परिवहन सेवा केंद्राजवळ, वरळी पोलिस कॅम्प, वरळी, मुंबई - २५
१०. सर्व जिल्हाधिकारी,
११. सर्व आयुक्त, महानगरपालिका,
१२. सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद,
१३. राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई,
१४. शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,

१५. शिक्षण संचालक(माध्यमिक व उच्च माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
१६. शिक्षण संचालक(प्रौढ शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
१७. संचालक, महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषद, पुणे,
१८. संचालक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे,
१९. संचालक, महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ(बालभारती), पुणे,
२०. अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ,
२१. सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक,
२२. सर्व शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक/माध्यमिक/प्रौढ), जिल्हा परिषद,
२३. सर्व मुख्याधिकारी, नगरपालिका/ नगर परिषद,
२४. सर्व प्रशासन अधिकारी, नगर परिषद/ कटक मंडळे,
२५. शिक्षण निरीक्षक (पश्चिम/ दक्षिण/ उत्तर), बृहन्मुंबई
२६. निवड नस्ती (प्राशि-१ कार्यासन)